

Příloha k protokolu o SZZ č.
FF JU v Českých Budějovicích
Vysoká škola:

Ústav bohemistiky

26.5.2012

Datum odevzdání posudku:

Johnová Petra

Student:

HIS - BOH

Obor:

Vedoucí * /

bakalářské práce

Recenzent */

prof. PhDr. Aleš Haman, DrSc.

.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Podoby motivu destrukce: Hermann – Zeyer – Kvapil

.....
(téma)

Autorka svou práci pojala jako „porovnání motivického celku destrukce lidské existence u třech děl konce devatenáctého století“. Předmětem zkoumání jsou díla tří autorů druhé poloviny 19. století, jmenovitě romány U snědeného krámu od Ignáta Herrmanna, Dům u tonoucí hvězdy od Julia Zeyera a dramatická báchorka Princezna Pampeliška od Jaroslava Kvapila. Není sporu o tom, že na sklonku tohoto období se v české literatuře setkávala díla různých uměleckých konceptů i druhů, nicméně autorčina volba tří děl odlišného žánrového i estetického pojetí působí z hlediska tématu práce poněkud neobvykle a klade značné nároky na obhájení smysluplnosti její koncepce proti možným námitkám nesourodosti výběru, jež klade zaměření její práce a možnosti dosáhnout očekávaných výsledků značně překážky.

Podívejme se hned z počátku na některé formulace z úvodní anotace, v nichž shrnuje cíle své práce: její záměrem je porovnání způsobů ztvárnění „motivického celku destrukce lidské existence“ ve třech výše uvedených dílech z konce předminulého století. Tu narážíme na autorčinu formulaci „motivický celek destrukce lidské existence“, jenž vzbuzuje pochybnost o ucelených myšlenkových předpokladech jejího přístupu. Nejasnost jejího pojetí se projevuje v dalších tezích: nejde jí o specifickou analýzu poetiky, nýbrž o „postížení základních obrysů a mechanismů zobrazovaného světa“ v souvislosti s typologií klíčových postav a se způsobem kresby prostředí a vlivu času na destrukci literárních postav. Pozornost se upírá jednak na symboliku propojenou s postavami podléhajícími rozpadu, ale zároveň i na pozici vypravěče utvářejícího obraz destrukce. Předmětem zájmu je však přitom také specifčnost motivu destrukce projevující se v míře zobrazení vnitřní či vnější podstaty literárních postav. Závěrečná formulace orientuje práci na hledání odpovědi na otázku, „do jaké míry je analogický motivický celek spoluurčen náležitostí textu k různým diskurzům (realismus, parnasismus, impresionismus), které motiv destrukce podrobují v devadesátých letech tlaku ryze odlišných norem.“ Tato otázka se mohla stát centrálním problémem celé práce, zůstala však bohužel na okraji – nelze ovšem neocenit autorčinu snahu o propojení literárního projevu s dalšími druhy umění, malířstvím a hudbou; ta však rovněž zůstala jen u popisu.

Ze stručné reprodukce autorčina záměru vysvítá, že v její práci se kříží celá řada hledisek – sémiotické, psychologické, naratologické a další. Zůstává však nejasné, co znamená výraz „motivický celek“? Je to epický příběh, psychologická analýza nebo poetologicky založený rozbor dramatické situace selhání jedince v krizové životní situaci? Dále se vynořuje otázka, která v době skrývá spíše filosofické konotace: co znamená pojem „destrukce lidské existence“? Je to psychické selhání, fyzická impotence, morální krach nebo ještě něco jiného? Destrukce se totiž může týkat řady hledisek, z nichž některé může nabýt buď pozice dominantní, nebo okrajové. Autorka však se v celé práci takovéto specifikaci vyhýbá, ačkoli by jí mohla pomoci v řešení problémů, na které ve své práci naráží. Je Žemlův životní krach záležitostí psychickou, fyziologickou nebo sociálně ekonomickou? Spočívá Rojkova krize skutečně jen na morálním dilematu na základě následků vyvolaných zatajením dopisu? Lze Kvapilův pohádkově mytologický příběh nenaplněné lásky považovat za analogii k „destrukci lidské existence“?

Podívejme se na autorčinu práci z ještě jiného hlediska: prozkoumala autorka dostatečně literaturu, která se k pracím, jež učinila předmětem svého zkoumání, váže? Pokud jde o Hermanna, existuje například studie o žánrovém realismu, jež se zabývá jeho románem z hlediska vztahu k předchůdci Nerudovi (Žánrový realismus v české próze druhé poloviny 19. století). Tam, podobně jako ve studii zabývající se Zeyerem (Julius Zeyer – romantik či dekadent?) bylo možné nalézt aspoň některé nápovědi, jak přistupovat k dílům minulosti, aniž by bylo nutné se uchýlovat k jejich scientistní analýze usilující zapouzdřit problematiku literárního uměleckého díla do mechanických grafů a diagramů připomínajících spíše technická pojednání než úvahy nad potenciálem umělecké působnosti těchto děl v dnešní době. I když nelze autorce upřít snahu o rozšíření metodologických přístupů k literárnímu dílu, zůstává otázkou, do jaké míry je možné jimi uchopit povahu uměleckého díla, aniž by z obzoru badatele zmizela vnímavost pro nezastupitelnou úlohu umění v kulturním sebepoznání člověka.

Práce se ovšem vyznačuje pečlivou úpravou i snahou o přehledné členění. Po této stránce naplňuje požadavky kladené na tento typ práce a lze ji uznat za způsobilou, aby byla uznána za předpoklad k absolvování bakalářské zkoušky s hodnocením „velmi dobře“.

velmi dobře

Návrh na klasifikaci bakalářské práce:

.....
podpis recenzenta bakalářské práce

Čes. Budějovicích 26.5.2012
V dne

